

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ніредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

**Мукачево
18-19 квітня 2019 р.**

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ніредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції**

18-19 квітня 2019 р.

**Мукачево
2019**

УДК 338.24 (043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 11 від 25 квітня 2019 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 18-19 квітня 2019 р.). – Мукачево: МДУ, 2019. – 361 с.

***Відповідальний за випуск:** Проскура В.Ф. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами.*

***Технічний редактор:** Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Формування механізму управління господарськими процесами на мікро- та макрорівнях»; «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Фінансовий контроль та регулювання в системі управління господарськими процесами»; «Управління обліково-аналітичним забезпеченням діяльності підприємств»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління бізнес-процесами та проектами»; «Управління освітніми процесами».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 338.24 (043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferencii-seminari/>

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Щербан Тетяна Дмитрівна** – ректор, Мукачівський державний університет, Заслужений працівник освіти України, доктор психологічних наук, професор.

Заступники голови:

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор, Мукачівський державний університет, Заслужений економіст України, доктор економічних наук, професор;

Проскура Володимир Федорович – завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Члени програмного комітету:

Фігула Еріка – ректор, Ниредьгазький університет, Угорщина (за згодою);

Ковач Маріан – доктор філософії, начальник відділу міжнародних зв'язків, Вища школа економіки і менеджменту в публічному адмініструванні у Братиславі, Словаччина (за згодою);

Папп Василь Васильович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор;

Стегней Маріанна Іванівна – декан факультету економіки, управління та інженерії, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Товт Тетяна Йосипівна** – к.е.н., доцент.

Секретар: **Хаустова Ксенія Михайлівна** – к.е.н.

Члени організаційного комітету: **Білак Георгій Георгійович** – к.е.н., доцент; **Звонар Йолана Петрівна** – к.е.н.; **Лизанець Анжела Гейзівна** – к.е.н., доцент; **Пугачевська Катерина Йожефівна** – к.е.н., доцент; **Феєр Оксана Валеріївна** – к.е.н., доцент; **Максютова Олена Володимирівна** – аспірант; **Паулик Алла Ярославівна** – аспірант.

PROGRAM COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

Head: **Shcherban Tetyana Dmytrivna** – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Deputy of the head:

Hoblyk Volodymyr Vasylovych – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Proskura Volodymyr Fedorovych – Head of the Department of Management and Economic Processes Planning, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

Members of the Program Committee:

Figula Erika – Rector, Niredhaza University (Hungary);

Kovac Marian – PhD, Head of Foreign Affairs Department, High School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava (Slovak Republic);

Papp Vasy Vasylovych – vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Stehney Marianna Ivanivna – Dean of the Faculty of Economics, Management and Engineering, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

ORGANIZATIONAL COMMITTEE:

Head: **Tovt Tetyana** – cand. of ec. sc., assoc. prof.

Secretary: **Khaustova K.** – cand. of ec. sc.

Members of the Organizational Committee: **Bilak George** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Zvonar Yolana** – cand. of ec. sc.; **Lyzanets Anzhela** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Pugachevska Kateryna** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Feyer Oksana** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Maksuytova Olena** – postgraduate student, **Paulyk Alla** – postgraduate student.

«УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМИ ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ»

ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

1. Формування механізму управління господарськими процесами на мікро- та макрорівнях.
2. Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень.
3. Управління економічними процесами суб'єктів господарювання.
4. Особливості регіонального управління господарськими процесами.
5. Фінансовий контроль та регулювання в системі управління господарськими процесами.
6. Управління обліково-аналітичним забезпеченням діяльності підприємств.
7. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю.
8. Управління бізнес-процесами та проектами.
9. Управління освітніми процесами.

«MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES: REALITIES AND CHALLENGES»

TOPICS OF THE CONFERENCE:

1. The formation of economic processes management mechanism at micro and macro levels.
2. The state economy management in the conditions of global transformations.
3. Economic processes management of business entities.
4. Features of regional economic processes management.
5. Financial control and regulation in the economic processes management system.
6. Accounting and analytical support in the management of the enterprise.
7. Investment and innovation activity management.
8. Business processes and projects management.
9. Educational processes management.

Костик Є.П. Економічний розвиток регіону як запорука його ефективного управління (на прикладі Київської області)	196
Кулик Т.П. Участь громадськості в процесі стратегічного планування розвитку громади	199
Кучінка Т.В. Інституційний розвиток на рівні регіону	202
Максютова О.В. Нові підходи до інформаційного забезпечення розвитку туристичної галузі регіону	204
Мельниченко Г.М., Гончарук В.В., Лаглер К. Передумови функціонування регіональної господарської системи: інвестиційно-інноваційний аспект	205
Микуланинець С.І. Логістичне управління розвитком регіону	208
Музиченко-Козловська О.В. Методичний підхід до економічного оцінювання туризму на засадах сталого розвитку	210
Паулик А.Я. Характеристика основних підходів до розуміння конкурентоспроможності економіки регіону	212
Пугачевська К.Й. Особливості формування торговельних кластерів	214
Пчелинська Г.В. Сучасний стан розвитку промисловості Луганської області	216
Радіонова О.М. Подієвий туризм як новий напрямок розвитку регіону	218
Чередниченко В.А. Децентралізація ринку суспільних благ в Україні	221
Чучка І.М. Практика функціонування євро регіону «Земплін»: угорський досвід	224
Шепетюк Л.В. Проблеми та перспективи економічного розвитку регіону (за матеріалами Тернопільської області)	226
Шовкун І.А. Промисловий розвиток і зайнятість у контексті децентралізації	228

СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Ігнатишин М.В., Шершун В.В. Класифікаційні ознаки грошових потоків та методи оцінювання їх руху	232
Левчук Ю.Л. Сутність поняття «фінансовий контроль»	234
Лизанець А.Г., Лиходій Т.В. Логістичні аспекти удосконалення операційної діяльності банку	237
Михальчинець Г.Т. Інноваційні інструменти фінансового ринку	240

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Бержанір І.А. Особливості формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення управлінського обліку	242
Волот О.І., Кошова В.О. Моделювання та класифікація моделей бухгалтерського обліку	245
Волот О.І., Солдатова І.К. Інформаційна технологія розв'язання задач з бухгалтерського, управлінського та податкового обліку	247
Зарудна Н.Я. Управління бізнес-процесами підприємства в системі стратегічного обліку	250
Проскура В.Ф., Гобан Л.В. Методи та методика економічного аналізу рентабельності	253
Яременко Л.М., Макарчук І.М. Особливості формування облікової інформації в управлінні дебіторською заборгованістю	255

СЕКЦІЯ 6.
УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 658.012

І.А. БЕРЖАНІР

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини,
м. Умань, Україна

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ**

Фінансова діяльність, як відомо, нерозривно пов'язана із загальним політичним і економічним станом держави. Володіння достовірною і актуальною інформацією разом з умінням ефективно використовувати адекватні методи її збирання, аналізу і надання, є основою успішної діяльності підприємств і організацій будь-якої організаційно-правової форми. Управління як процес планування, організації, мотивації і контролю, передбачає наявність і єдність двох підсистем – керованої і керуючої.

Важливим аспектом забезпечення економічної обґрунтованості управлінських рішень виступає зміст, якість, склад, а також актуальність інформаційних ресурсів. Саме зазначені елементи, їх наповненість формують підґрунтя для прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень.

Концептуального значення в сучасних умовах динамічного розвитку економіки набувають параметри трансформації і використання інформації, які акумулюють зміст терміну «інформаційне забезпечення». Із позицій стратегічного менеджменту інформаційне забезпечення – це, насамперед, процес задоволення потреб користувачів у інформації, необхідній для обґрунтування і прийняття стратегічних рішень [1]. Основою дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління результатами діяльності є взаємозв'язок окремих елементів: інформаційного процесу, інформаційної інфраструктури, інформаційної діяльності, інформаційного продукту, які забезпечують логічність, цілісність та дієвість всієї системи.

Якщо розглядати інформаційно-аналітичну систему з позиції її змісту, то вона складається з чотирьох взаємопов'язаних підсистем – інформаційної, облікової, аналітичної та аудиторської. Базовою в інформаційно-аналітичній системі є облікова підсистема, оскільки саме на її інформаційній основі будується аналіз діяльності підприємства і аудит. Облікова підсистема забезпечує постійне формування, накопичення, класифікацію та узагальнення необхідної інформації. Ці процедури здійснюються відповідно до розробленої методології і технології обліку [2].

Інформаційно-аналітична діяльність – це діяльність, яка, використовуючи можливості інформаційно-аналітичних служб, активно оперуючи інформаційними продуктами і послугами, спрямована на виконання завдання якісно-змістовного перетворення інформації, функціонально перетинаючись у цьому плані з науковою (виробництво нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю [3].

Підходи до визначення категорії «інформаційно-аналітичне забезпечення» базуються на пріоритетах наукових концепцій відповідних дослідників:

– інформаційно-аналітичне забезпечення – це сукупність технологій, методів збирання та обробки інформації, що характеризує об'єкт управлінського впливу

(соціальні, політичні, економічні й інші процеси), специфічних прийомів їх діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різних варіантів політичних рішень;

– інформаційно-аналітичне забезпечення – система взаємопов'язаних методів, заходів і засобів (науково-методичного, соціально-політичного, техніко-економічного й організаційно-правового характеру), які реалізують створення і функціонування технології процесу збирання, передачі, переробки, зберігання та видачі (відображення), а також використання інформації з метою здійснення ефективної діяльності в тій чи іншій сфері;

– інформаційно-аналітичне забезпечення повинно об'єктивно відображати стан підприємства на будь-який момент часу і з будь-яким рівнем деталізації, а також враховувати можливі загрози з боку зовнішнього середовища [4].

Істотні відмінності в методологію обліку вносить фактор виділення видів обліку. Бухгалтерський облік поєднано з фінансовим і виробничим обліком. Управлінський облік виступає в якості підсистеми виробничого обліку, і окремі його елементи включені в бухгалтерський та оперативний облік, економічний аналіз, маркетинг, і тісно пов'язані з функціями управління [1].

Облікова інформація, що використовується для прийняття управлінських рішень, мусить бути релевантною, своєчасною і достовірною. Релевантність має задовольняти конкретні інформаційні потреби користувачів. У системі бухгалтерського обліку накопичується багато інформації, але це не означає, що вся ця інформація буде корисною для системи управління [5].

Поняття інформаційної стратегії не можна розглядати окремо від поняття бізнес-стратегії, оскільки принципова різниця між ними полягає у сфері застосування. У першому випадку мова йде про сфери інформаційних банків, а в другому – про бізнес-процеси. Інформаційна система є нерозривною з новітніми технологіями обробки інформації та має бути спроектована відповідно до програмних комплексів, призначених для оптимізації збору, обробки, зберігання інформації, параметрів комунікаційної інфраструктури, принципів і методів організації ІТ-інфраструктури. Формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення має здійснюватися з урахуванням попередньої оцінки впливу інформаційно-комунікаційного комплексу на інтегровані зв'язки та побудову архітектури інформаційної системи. Не зайвим буде залучення сторонніх спеціалістів, здатних ефективно налагодити комунікаційні зв'язки і у подальшому обслуговувати їх зі своєчасним реагуванням на мінливість ринків технологій і запитів користувачів.

База стратегічних даних повинна забезпечувати: прямий доступ користувачів до інформації та можливість її багаторазового використання; максимальний обсяг потрібної інформації для користувачів на всіх рівнях управління; оперативний пошук і видачу інформації згідно із запитом; захист інформації від спотворень; захист від несанкціонованого доступу до інформації [2]. Інформаційна система, як і будь-який структурний елемент управління, схильна до ризиків, оскільки не функціонує як замкнений механізм, а бере активну участь в економічних відносинах, бізнес-процесах, обігу капіталу (мова йде не тільки про матеріальні ресурси). Тому досить логічним є твердження про високу залежність інформації від економічних ризиків.

Аналітична система забезпечує кількісну та якісну оцінку змін, що відбуваються в керованому об'єкті. Вона дозволяє вчасно виявити тенденції розвитку як небажаних, так і прогресивних явищ. На основі різних методик аналізу розробляються варіанти управлінських рішень, які дозволяють загальмувати розвиток негативних тенденцій і створити сприятливі умови для прогресивного сталого розвитку.

Основними принципами інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління результатами діяльності є: принцип структурованості; принцип якості;

принцип системності; принцип своєчасності; принцип гнучкості; принцип інтеграційної обробки; принцип методичної єдності; принцип оперативності [5].

Кожен із вказаних принципів враховує специфіку функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення для створення сприятливих умов ефективного управління результатами діяльності промислового підприємства.

Інформаційна система управління підприємством залишається найбільш актуальним питанням, оскільки одночасно вирішує питання управління, розвитку, контролю, оптимізації, виходу на нові ринки. Серед провідних науковців не припиняються пошуки ефективних механізмів оптимізації інформаційної системи і визначення напрямів зменшення вартості та часу на формування й використання бази інформаційних ресурсів.

Інформаційне забезпечення системи управління не є самостійним чинником результативності та ефективності, а забезпечує максимальну реалізацію можливостей, потенціалу та перспектив розвитку підприємства. Інформація, технології, засоби захисту окремо від управлінських процесів не створюють конкурентних переваг, не виводять на нові ринки, не оптимізують інвестиційний клімат. Інформаційна система, як і будь-який структурний елемент управління, схильна до ризиків, оскільки не функціонує як замкнений механізм, а бере активну участь в економічних відносинах, бізнес-процесах, обігу капіталу (мова йде не тільки про матеріальні ресурси) [4].

Налаштування інформаційної системи передбачає оптимізацію всіх етапів управління, серед яких центральну позицію займає саме облік як рушійний інструмент обробки й узагальнення інформаційних ресурсів. Існуючий підхід до формування інформації для прийняття управлінських рішень, реалізований на більшості суб'єктів господарювання, набуває функціонального характеру й оцінюється як функція від інформаційного оточення. Помилковою є думка про побудову інформаційної системи на основі організаційної моделі. Базовою є функціональна модель, у межах якої перетворюють вихідні дані, ідентифікують мікропроцеси та встановлюють суттєві взаємозв'язки між ними.

Отже, інформаційний модуль системи є не центром, а функціональною платформою, яка генерує ресурси для побудови бази системи управлінського обліку. Сучасні умови господарювання пред'являють до інформаційно-аналітичного забезпечення нові вимоги, які повинні враховувати постійні зміни зовнішнього середовища та впливати на підвищення ефективності системи управління результатами діяльності промислового підприємства з урахуванням інноваційних інформаційних технологій. Актуалізація інформаційної системи забезпечує пошук і використання нових механізмів для просування компанії на світові ринки, реалізації інвестиційного потенціалу та формування ефективного інноваційного середовища.

Список використаних джерел:

1. Гуцайлюк З. Економічні ризики в інформаційній системі бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. №7. С. 8–13.
2. Живко З. Б., Данилович-Кропивницька М. Л. Інформаційна основа прийняття стратегічних управлінських рішень. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №10. С. 69–80.
3. Заяць В. М., Заяць М. М. Структура системи автоматизованого захисту комп'ютерної інформації від стороннього доступу. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №8. С. 250–258.
4. Нападовська Л. Управлінський облік: значення та застосування у практичній діяльності вітчизняних підприємств в умовах ринкових відносин. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 8–9. С. 78–93.
5. Прохорова О. С. Роль та визначення ефективності використання інформації бухгалтерського обліку та економічного аналізу в процесі прийняття управлінських рішень. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2009. №. 2. С. 137–142.